

Talousarvion toteuma tammi-elokuu 2025

KHALL 06.10.2025 § 332
2421/02.02.02/2025

Valmistelija

Ari Virolainen

Tilikauden tulos oli kesäkuun lopussa +0,5 miljoonaa euroa, mikä on merkittävästi parempi kuin talousarvio. Elokuun lopussa alustava ylijäämä on 0,85 miljoonaa euroa, vuotta aiemmin tulos oli -1,2 miljoonaa euroa. Elokuun alustava tulos voi vielä muuttua viimeisten kirjausten jälkeen.

Elokuussa maksettiin lomarahat, minkä jälkeen tilikauden tulos on lähempänä kesäkuun tasoa ja merkittävästi pienempi kuin heinäkuun lopussa, mutta viime vuotta parempi. Tilikauden tulos on tällä hetkellä merkittävästi muutettua talousarviota parempi.

Edelleen jatkuvien tasapainotustoimien ja tarkan menokehityksen hallinnan avulla tilikauden tulos voi parhaimmillaan toteutua merkittävästikin talousarviota parempana. Tämä edellyttää kuitenkin edelleen tasapainotusohjelman noudattamista. Mahdolliset talousarviomuutokset tätä koskien tuodaan marraskuun valtuuston käsittelyyn, kun elo- ja syyskuun toteumat ja lokakuun palkankorotukset ovat käytettävissä.

Talousarviota paremman tuloksen merkitys korostuu, koska vuoteen 2025 kohdistuu tuloeriä (valmistava opetus, kotoutumiskorvaukset ja osin verotilitykset), joiden ennakoidaan vuonna 2026 olevan nykytasoa pienemmät. Myös palkankorotukset vaikuttavat kaupungin talouteen ensi vuonna taloutta heikentävästi ja talousarviota 2026 valmistellaan alijäämäisesti.

Tuloskehitykseen vaikuttavat merkittävästi valmistavan opetuksen valtionosuudet ja niiden ennakot, jotka painottuvat tälle vuodelle. Kankaanpään valtionosuudet ovat arvion mukaan vuonna 2025 yhteensä 11,35 miljoonaa euroa. Alkuperäisessä talousarviossa 2025 valtionosuuksien määrä 10,35 miljoonaa euroa ja muutetussa talousarviossa 11,35 miljoonaa euroa. Valtionosuudet olivat alkuperäisessä talousarviossa siten reilut miljoona euroa ennakoitua toteumaa pienemmät ja talousarviota muutettiin maaliskuussa.

Valtionosuuksien kasvu johtuu pääosin perusopetuksen valmistavan opetuksen ennakoitua suuremmasta arviokorjauksesta ja valmistavan opetuksen 650 000 euron ennakosta vuodelle 2025. Valmistavan opetuksen valtionosuus määräytyy pääosin noin kahden vuoden takaisesta toteumasta, jolloin vuoden 2025 ennakkoa korjataan toteuman mukaiseksi vuonna 2027. Valmistavan opetuksen määrä on laskenut vuoden 2023 tasosta, jolloin vuonna 2027 tämä vähentää saatavaa valtionosuutta. Vuoden 2026 valtionosuudet tulevat myös ennakkotietojen perusteella olemaan vuotta 2025 pienemmät.

Lisäksi kotoutumiskorvauksia on kertynyt merkittävästi talousarviota enemmän. Tämä näkyy siinä, että elinkeino- ja konsernipalvelujen toimintatuotot ovat toteutuneet lähes kokonaan jo kesäkuun loppuun mennessä. Mikäli vastaava kertymä jatkuu myös loppuvuonna, parantaa se tilikauden tulosta merkittävästi.

Lisäksi verotuloissa näkyy aikaisempien vuosien hyvä kehitys, koska vuoden 2025 verotuksen tilitystä oikaistaan vasta ensi vuonna vastaamaan toteumaa. Työllisyyskehityksen vaikutukset kaupungin talouteen näkyvät siten viiveellä.

Tämän hetken arvion mukaan tulos olisi parhaimmillaan merkittävästikin talousarviota parempi, mikäli talouskehitys jatkuu. Talouden tasapainoon edelleen huomiota kiinnittäen on mahdollista saavuttaa talousarviota parempi tulos. Arvion toteumaan vaikuttaa kuitenkin merkittävästi verotulojen ja menojen kehitys vuoden 2025 lopussa. Lisäksi palkankorotuksia maksetaan takautuvasti lokakuussa ja ne tulevat kokonaisuudessaan voimaan lokakuussa, mikä tulee näkymään tulosta heikentävästi.

Toimintakate elokuun lopussa on -22,3 miljoonaa euroa, mikä on noin 60 % koko vuoden talousarviosta. Toimintakate vuotta aiemmin oli vastavana ajankohtana -22,5, miljoonaa euroa. Toimintakate on siten noin 0,2 miljoonaa euroa parempi kuin vuoden 2024 vastaavana ajankohtana. Vuosikatetta on kertynyt 3,9 miljoonaa euroa, kun vuotta aiemmin se oli 1,5 miljoonaa euroa.

Toimintakatteen parantuminen kertoo menokehityksen ja tuottojen paremmasta toteutumisesta kuin edellisvuonna. Kokonaisuutena kaupungin alkuvuoden talous on toteutunut talousarviota paremmin. Vaikka valtuuston päätöksellä verotuloarviota on alennettu, kulujen kehitys on osaltaan mahdollistanut positiivisen tuloskehityksen. Loppuvuoden verotulojen ennakoitu vähenemä kuitenkin heikentää tulosta. Talouden sopeuttaminen ja menokuri ovat edelleen keskeisiä, jotta myös vuoden 2026 lähtökohdat voidaan turvata.

Kunnallisveron loppuvuoden kertymiin on odotettavissa alkuvuotta heikompa kehitystä ja lisäksi toukokuussa tehtiin verotulo-oikaisu koskien kaikkia kuntia. Kuntien toukokuun verontilityksissä huomioitiin ansio- ja pääomatuloverojen veronsaajien ryhmäosuuksien oikaisu. Marraskuussa tehtävä vuoden 2024 toteumaan perustuva oikaisu on verottajan heinäkuisen alustavan arvion verotulo-oikaisu noin 140 000 positiivinen. Vuonna 2024 marraskuun oikaisu oli noin +750 000 euroa.

Kokonaisuudessaan kaupungin alkuvuoden talous on toteutumassa parhaimmillaan merkittävästikin talousarviota paremmin. Vaikka valtuuston päätöksellä verotuloarvioita on alennettu, kulujen kehitys on osaltaan mahdollistanut positiivisen tuloskehityksen. Tulos on alkuvuodesta toteutunut talousarviota paremmin, mutta loppuvuoden verotulojen vähenemä vaikuttaa tulokseen sitä heikentäen.

Lisäksi painetta talouteen tuo uusi työehtosopimus, jonka vaikutukset toteutuvat loppuvuoden aikana ja tulevina vuosina. Siinä sopimuskauden 2.5.2025-29.2.2028 korotukset ovat yhteensä 9,17 % ja korkoa korolle laskien 9,5 %. Tällä vuodelle kohdistuu 1.10.2025 yleiskorotus, sekalinjainen: eli vähintään 53 euroa, kuitenkin vähintään 2,5 prosenttia. Taloussuunnitelman arvio palkankorotuksista oli päätöksen mukainen. Ratkaisu nostaa kaupungin henkilöstökuluja n. 2,7 miljoonalla eurolla vuodessa vuoteen 2028 mennessä.

Talouden tasapainoa 2026 vuodesta heikentää palkankorotusten lisäksi valtionosuuksien tason lasku, johtuen mm. valmistavasta opetuksesta ja valtion valtionosuusleikkauksista.

Näistä johtuen vuoden 2025 toteuman tasolla on merkittävä vaikutus vuoden 2026 lähtökohtiin. Vuoden 2025 toteuma tulee lähtökohtaisesti olemaan merkittävästi parempi kuin vuoden 2026 toteuma, riippuen tasapainotustoimien onnistumisesta.

Yritysvaikutukset	Ei suoraa vaikutusta, mutta välillisesti kaupungin tasapainoinen talous vaikuttaa yritysten toimintaedellytyksiin. Vastaavasti yritysten taloudella on suora vaikutus kaupungin talouteen, vaikka vaikutukset näkyvät tuloslaskelmassa usein viiveellä.
Esittelijä	Kaupunginjohtaja Mika Hatanpää
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus merkitsee elokuun tuloslaskelman tiedoksi.
Päätös	Ehdotus hyväksyttiin.
Täytäntöönpano	tulosyksiköt
Lisätietoja antaa	talousjohtaja Ari Virolainen 044 577 2241 kaupunginjohtaja Mika Hatanpää 044 577 2210
